

การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, กรมการพัฒนาชุมชน

นางสาว พวงรัตน์ รอดมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-757-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017037

T103/2939

PRACTICES OF CHILD ATTENDANTS IN PROMOTING
HEALTH HABIT OF PRESCHOOL CHILDREN
IN CHILD DEVELOPMENT CENTERS, COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT

Miss. Puangrat Rodmanee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-757-4

วงศ์รัตน์ รอดมณี : การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน (PRACTICES OF CHILD ATTENDANTS IN PROMOTING HEALTH HABIT OF PRESCHOOL CHILDREN IN CHILD DEVELOPMENT CENTERS, COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์, 202 หน้า. ISBN 974-578-757-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็ก ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 564 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม และแบบสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในรายการที่ทำเป็นประจำ คือพฤติกรรมการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องใช้ การฝึกอบรมเด็กปฐมวัยตามตารางจัดกิจกรรมประจำวัน การรักษาความสะอาดทั่วไป การจัดสถานที่ภายในอาคารและการจัดให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การขอความร่วมมือในการจัดหาอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก รวมทั้งการแนะนำให้พาเด็กที่เจ็บป่วยไปหาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่อนามัย การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในรายการที่ทำบ้างไม่ทำบ้าง ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็กและการจัดกิจกรรม ทักษะการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและงบประมาณในการดำเนินการ

ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย พบว่ายังคงเป็นปัญหาทั้งตัวผู้ดูแลเด็ก เด็กและผู้ปกครอง รวมทั้งปัญหาของการขาดแคลนน้ำและงบประมาณโดยทั่วไปปัญหา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและปานกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PUANGRAT RODMANEE : PRACTICES OF CHILD ATTENDANTS IN PROMOTING HEALTH HABIT OF PRESCHOOL CHILDREN IN CHILD DEVELOPMENT CENTERS, COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. RUCHIRA SUPORNPAIBUL, 202 PP. ISBN 974-578-757-4.

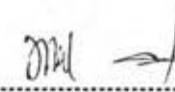
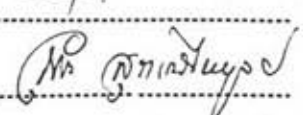
The purpose of this research was to study the practices of child attendants, as well as problems and obstacles reported by them, in promoting health habit of preschool children in Child Development Centers. The sample consisted of 564 child attendants in Child Development Centers under the jurisdiction of Community Development Department. A questionnaire and a survey form constructed by the researcher were used as research instruments to collect data.

The findings were as follows: 1) child attendants' regular practices in promoting health habit of preschool children were keeping children's physical hygiene and center utilities, training children health habit according to daily schedules, keeping general cleanliness, facilitating natural environment inside the buildings, arranging meetings to inform parents of Child Development Centers' objectives and to request their cooperation in providing children personal belongings and taking sick children to see doctors or health care officers, 2) the child attendants' occasional practices in promoting health habit of preschool children were behaviors concerning knowledge about child development and learning activities, child attendants' performance skills, and necessary equipments and budgeting for center operation.

Problems and obstacles in promoting health habit of preschool children were found to include child attendants, children, and parents. Moreover, there were the lack of adequate water supply and budget. In general, most problems were at the high and middle levels.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษาจนกระทั่งประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ คุณเดือนเพ็ญ คังชะฤกษ์ ผู้อำนวยการกอง-พัฒนาสตรีและเด็ก กรรมการพัฒนาชุมชน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนจนบรรลุผลสำเร็จ

ขอขอบคุณ พัฒนาการจังหวัด คุณนางเจลิยา ยงนันท์วัฒนา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ พัฒนาชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านในพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณจินตนา ปริदानันต์ คุณพิมพ์แซ สารวิวงศ์จันทร์ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และเป็นพลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ศุภณัฐ จิตยทัตต์ พยากร
พวงรัตน์ รอดมณี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.....	9
แนวคิดในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย.....	9
นโยบายการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.....	11
การสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย.....	15
สภาวะสุขภาพและการมีสุขภาพที่ดี.....	15
การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	25
หลักในการสร้างเสริมสุขนิสัย.....	30
ความมุ่งหมายในการสร้างเสริมสุขนิสัย.....	32
การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการสร้างเสริมสุขนิสัย.....	38
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากร.....	50
การเลือกตัวอย่างประชากร.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล.....	124
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	135
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก.....	146
ภาคผนวก ข.....	149
ภาคผนวก ค.....	158
ภาคผนวก ง.....	193
ประวัติผู้เขียน.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนผู้ดูแลเด็กที่ลุ่มได้จากจังหวัดต่าง ๆ..... 51
2	จำนวน และร้อยละ ของผู้ดูแลเด็กจำแนกตามอายุ..... 62
3	จำนวนและร้อยละ ของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด..... 63
4	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามสถานภาพการสมรส..... 64
5	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก..... 65
6	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามเวลาที่เริ่มปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในวันราชการ..... 66
7	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามเวลาที่เลิกปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในวันราชการ..... 67
8	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่มาปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในวัน เสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ..... 68
9	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามลักษณะงานที่มาปฏิบัติในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ..... 69
10	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามเหตุผลที่เลือกปฏิบัติงานในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก..... 70
11	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามการเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับ การเลี้ยงดูเด็ก..... 71
12	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย..... 72
13	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย จำแนกตามหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม..... 73
14	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการฝึกอบรม..... 74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัยจากสื่อต่าง ๆ	76
16 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามคำตอบเกี่ยวกับหนังสือหรือคู่มือที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและหน่วยงานที่ผลิต.....	77
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย.....	78
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมและฝึกฝนในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย.....	81
19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย.....	89
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานกับผู้ปกครอง ในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย.....	93
21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย จำแนกตามรายการปัญหาเกี่ยวกับผู้ดูแลเด็ก.....	97
22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละของปัญหา และอุปสรรคในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย จำแนกตามรายการปัญหาเกี่ยวกับเด็ก.....	101
23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย จำแนกตามรายการปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัย จำแนกตามรายการปัญหาอื่น ๆ...	104
25	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก ที่ปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็ก ปฐมวัย จำแนกตามการเป็นแบบอย่างที่ดี.....	105
26	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็ก ปฐมวัย จำแนกตามการอบรม และฝึกฝน.....	107
27	จำนวน และร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่เด็ก ปฐมวัย จำแนกตามการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี.....	112
28	จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติ ในการสร้างเสริมสุขนิสัย ให้แก่เด็ก ปฐมวัย จำแนกตามการประสานงานกับผู้ปกครอง.....	114

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย